

man ikke blot kan tænke sig, men hvorpaa man i en tidligere Periode har havt Exempler i Tusendtal. Ogsaa bemærkede jeg, hvorledes det for Brugerne altid var taaleligt, at Afgiften stod i Forhold til det Korn, de producerede, og jeg har alt tidligere ved en anden Sags Behandling anført, at Afgiften bliver i Tidernes Løb mere og mere taalelig for Brugerne, idet Kornproductionen stadigt stiger, og det er en vis Qvantitet, som de skulle udrede, og ikke en vis Qvotadeel af hvad de høste. Den ærede Ordfører gjorde i denne Anledning den Bemærkning, at det maa være af Mangel paa Erfaring, at jeg troede, at der ikke var Ulemper forbundet med at have en saadan fast Afgift, og han erindrede om, hvorledes under de nærværende Forhold Tiendens Betaling med en fast Afgift kan være yderst trykkende, ja maaskee ødelæggende for Bonden i de Egne, hvor der er Misvært, men jeg maa bemærke, at jeg ikke mangler Erfaring i den Henseende; jeg har oplevet en Tid, der viste, hvorledes Afgifter af ethvert Slags kunne under uheldige Forhold blive trykkende, og navnlig har jeg havt megen Leilighed til at tænke over de Følger, som faste Tiendeafigifter have havt i den omhandlede Henseende. Der var en Tid her i Landet, hvor Tiendeyederlaget bestemtes efter Middeltallet af 10 Aars Capitelstart, hvilket paa Grund af det Omflag deels i Kornpriserne, deels i Pengeværdien, der indtraadte i en vis Periode, blev en uoverkommelig Byrde for Øerne, og jeg har selv taget megen Deel i de Overveielser, som sandt Sted, angaaende Midlerne til at faae disse Ulemper afhjulpne. Det er vist, at der gives Forhold, hvorved en Afgiftsform, som under andre Omstændigheder var gunstig, blev høist ugunstig. Den Maade, hvorpaa man bedst vil undgaae de Ulemper for Tiendeyderne, hvortil Misforholdet imellem Kornpriserne og Udbytten kan føre, er, at lade Naturaltienden bestaae, det er altid den samme Qvotadeel af Øverens Axl, hvorimod han, naar Tienden er afløst, maa betale det Qvantum, som efter almindelige Omstændigheder kan antages at svare til Tienden, og efter de højere Priser, som ere fremkomne ved en uheldig Høst. Det er Noget, som virkelig er me-

get bekendt. Jeg indseer og meget vel, at en paa en Eiendom hvilende Kornafgift kan under visse Omstændigheder blive byrdefuldere end en Capitalrente, men man maa dog antage, at Bonden i Tidens Løb vil, udenfor ganske særdeles uheldige Forhold, være langt sikrere paa, at hans Axl, naar den bliver dreven nogenlunde godt, bestandigt udbringer mere Korn, og han vil være bedre istand til, steds at kunne udrede et vist Qvantum Korn end en vis Sum Penge. Jeg troer derfor, at jeg aldeles kan holde fast ved hvad jeg har sagt med Hensyn til det omhandlede Punkt i den forelagte Lov.

Formanden: Maa jeg bringe i Erindring, at det Spørgsmaal, som foreligger, er, om Sagen skal gaae over til tredje Behandling. Jeg veed ikke, om Nogen videre ønsker at ytre sig derom? Den ærede Cultusminister har Ordet.

Cultusministeren: Jeg skal blot tilføje mig at berigtige et Par Misforstaaelser af den sidste ærede Taler. Jeg troer ikke — og jeg har i dette Dieblik gennemlæst Stenographernes Optegnelser og finder heller ikke hos dem Noget om — at jeg i mit Foredrag igaar skulde have henviist til Majoriteten i det andet Thing. Den ærede Taler har uidentvisl hørt feil, hvilket let kan see, da jeg maa tilføje, at jeg ofte ikke taler saa ganske tydeligt. Dernæst vil jeg ogsaa gjøre den Bemærkning, at det heller ikke er factiff rigtigt, naar den ærede Taler sagde, at Prisen paa Stederne skulde bestemmes ved Fleerheden af Commissionen; thi der er jo netop ved Landstingets Medvirkning bragt den Bestemmelse ind i Loven af 8de April 1851, hvilken jo ogsaa vil gjælde for Sorø Akademies Gods, at, naar blot eet af Medlemmerne er af en afvigende Mening, skal Sagen afgjøres ved Lov, altsaa indbringes for begge Thing, og, naar der ingen Enighed da tilveiebringes imellem Landstinget og Folkethinget, bliver Fæsteforholdet ved Magt, hvilket jo indeholder en stor Bestryggelse for, at ingen eenstidig Anskuelse skal gjøre sig gjældende i Commissionen. Jeg troer ogsaa, at det er en Feiltagelse, naar den ærede Taler har yttret, at Ministeriet — Finanzministeriet — nogenstunde skulde have